

De beslissing van de Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep regio Rijnmond op de klacht van:

[naam klager], geboren [geboortedatum klager] te [geboorteplaats klager], hierna te noemen: klager, verblijvende bij Parnassia, locatie Poortmolen, te Capelle aan den IJssel ,

tegen

[naam verweerster], psychiater, hierna te noemen: verweerster, verbonden aan Parnassia Groep, locatie Poortmolen (de zorgaanbieder).

De procedure

Bij brief van 10 maart 2020 heeft klager, met bijstand van de patientenvertrouwenspersoon een klacht ingediend bij de Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep (de commissie). Het betreft een klacht op grond van artikel 10:3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het klaagschrift van 10 maart 2020;
- de schriftelijke toelichting op de klacht en het verzoek tot toekenning schadevergoeding van 19 maart 2020;
- de schriftelijke zienswijze op de klacht van 20 maart 2020;
- de schriftelijke reactie van de zorgaanbieder op het verzoek tot toekenning schadevergoeding van 16 maart 2020;
- een afschrift van de beslissing intrekking tijdelijke onderbreking van de verplichte zorg van 6 maart 2020;
- een afschrift van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg van 6 maart 2020 van de zorgverantwoordelijke tot het verlenen van vormen van verplichte zorg (de uitvoeringsbeslissing);
- stukken uit het medisch dossier indien en voor zover noodzakelijk voor de behandeling van de klacht.

Bij beslissing van 13 maart 2020 heeft de commissie een door klager gedaan verzoek tot schorsing van de bestreden beslissing afgewezen.

Vanwege maatregelen in verband met het coronavirus in de kliniek waar klager verblijft, zijn partijen door de commissie telefonisch gehoord. De volgende personen zijn op 20 maart 2020 telefonisch gehoord: klager, bijgestaan door de patientenvertrouwenspersoon, en verweerster.

De zorgaanbieder is niet gehoord, omdat de commissie een nadere toelichting niet nodig achtte.

1. De klachten en het standpunt van klager

De klacht heeft betrekking op de uitvoeringsbeslissing als bedoeld in artikel 8:9 Wvvgz.

Op 6 maart 2020 heeft de zorgverantwoordelijke een beslissing genomen tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging op basis van art. 8:9 Wvvgz. In deze uitvoeringsbeslissing zijn de in de artikel 3:2, tweede lid, aanhef en onder a, b en c Wvvgz genoemde vormen van verplichte zorg opgenomen (toediening medicatie, beperking bewegingsvrijheid en insluiting) met daarbij vermeld de verwachte maximale duur (tot 23 juli 2020).

Door en namens klager wordt gesteld dat de zorgaanbieder bij het verlenen van verplichte zorg de wet niet acht heeft genomen. Daartoe wordt aangevoerd dat niet is voldaan aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen zoals neergelegd in de artikelen 2:1, 3:1, 3:3, en 8:9 Wvvgz. Daarnaast is op 6 maart 2020 in strijd met artikel 8:7 Wvvgz een vorm van verplichte zorg verleend (insluiting) die niet was voorzien in de zorgmachtiging. Ter toelichting op het ingenomen standpunt wordt kort en samengevat het volgende aangevoerd.

In de thuissituatie gebruikte klager medicatie, te weten lithium. Gedurende zijn verblijf in de accommodatie werd hij gedwongen medicatie in te nemen waarmee je een paard kunt verdoven. Ter zitting verklaart klager tevreden te zijn over de voorgeschreven medicatie. Verder stelt klager dat er geen reden was om hem te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid. Voorts was er geen noodzaak tot separatie. Dat de separatie van korte duur was, maakt dit niet anders. Maar bovenal is deze vorm van verplichte zorg verleend zonder dat de zorgmachtiging daarin was voorzien.

Tot slot stelt klager dat de gedwongen opneming ten onrechte niet is opgenomen in de uitvoeringsbeslissing waarbij tevens de motivering ervan ontbreekt.

Klager verzoekt de commissie hem op grond van artikel 10:11 Wvvgz een schadevergoeding toe te kennen tot een bedrag dat de commissie vanuit het oogpunt van billijkheid passend acht.

2. De zienswijze van verweerder

De zorgverantwoordelijke heeft – samengevat – het volgende naar voren gebracht

De rechtbank Rotterdam heeft bij beslissing van 23 januari 2020 ten aanzien van klager een zorgmachtiging verleend voor de duur van zes maanden. De zorgmachtiging voorziet in de artikel 3:2, tweede lid, aanhef en onder a, b, d, e, f, g en j Wvvgz genoemde vormen van verplichte zorg.

Klager is vervolgens in de thuissituatie behandeld met medicatie, te weten lithium. Aangezien klager de medicatie niet volgens voorschrift innam, werd op 6 maart 2020 besloten tot opneming in de accommodatie. De afgelopen jaren is bij klager herhaaldelijk sprake geweest van dreigend gedrag en agressie richting derden. Dit heeft geleid tot meerdere gedwongen opnames waarbij tevens sprake was van noodsituaties die met separatie en medicatie tijdelijk overbrugd konden worden. Bij aanvang van de opname op 6 maart 2020 werd klagers recht op bewegingsvrijheid beperkt wegens – onder andere -

verbale agressie en dreigende houding richting een medepatiënt. Om verdere escalatie te voorkomen is klager voor een korte duur gesepareerd geweest. Ter zitting erkent verweerster dat de zorgmachtiging hierin niet was voorzien. De zorg is verleend op grond van artikel 8:11 Wvvgz (tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties) waarna de procedure is gevolgd zoals weergegeven in art. 8:12 Wvvgz (procedure tot wijziging zorgmachtiging). Verweerster erkent ook dat een verkeerde kennisgevingsformulier aan klager is verstrekt en dat dus in de uitvoeringsbeslissing van 6 maart 2020 ten onrechte ‘insluiting’ is aangekruist.

Het voornemen is om klager in te stellen op een depot antipsychoticum (cisordinol) gecombineerd met sedativa teneinde een lange opnameduur te voorkomen. Inmiddels wordt klager behandeld met Haldol.

De zorgaanbieder betwist dat er een grond is voor de toekenning van schadevergoeding. Ook is aangevoerd dat de schriftelijke toelichting op het verzoek te laat is ingediend waardoor zorgvuldig verweer niet mogelijk is geweest.

3. De beoordeling

De commissie stelt vast dat bij beschikking van de rechtbank Rotterdam op 23 januari 2020 ten aanzien van klager een zorgmachtiging is verleend voor de duur van zes maanden die voorziet in het verlenen van verplichte zorg als bedoeld in de artikel 3:2, tweede lid, aanhef en onder a, b, d, e, f, g en j Wvvgz.

Op grond van artikel 8:9 Wvvgz in samenhang gelezen met artikel 2:1 Wvvgz, artikel 3:1 t/m 3:4 Wvvgz kan – mits aan de andere wettelijke voorwaarden is voldaan -, als uiterste middel verplichte zorg worden verleend.

Op 6 maart is door de zorgverantwoordelijke besloten tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging in de vorm van insluiting, medicatie en beperking bewegingsvrijheden ter afwending van een crisissituatie en ernstig nadeel en om de geestelijke gezondheid van klager te stabiliseren en dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint.

Gelet op de stukken en het verhandelde ter zitting is de commissie allereerst van oordeel dat verweerder de noodzakelijkheid van het verlenen van verplichte zorg in de vorm van toediening medicatie en beperking bewegingsvrijheden afdoende heeft gemotiveerd waarbij tevens was voldaan aan de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid. Volgens de commissie is aannemelijk geworden dat door dreigend en agressieve gedrag van klager het niet verantwoord was hem zonder begeleiding naar buiten te laten gaan en dat bij de uitoefening van klagers recht op bewegingsvrijheid er een aanzienlijk risico bestond op ernstig nadeel voor klager zelf dan wel voor anderen. Voorts heeft verweerster het oordeel voldoende duidelijk gemaakt dat toediening van medicatie geïndiceerd was wegens het risico op agressie richting derden als gevolg van klagers psychische stoornis. Zonder medicatie zou de opname bovendien nodeloos lang blijven voortduren. De commissie acht de toediening van medicatie evenredig en, gezien de psychiatrische voorgeschiedenis, naar verwachting effectief. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat klager inmiddels wordt behandeld met het middel haloperidol dat minder (ernstige) bijwerkingen geeft dan Cisordinol, die door klager zonder verzet wordt ingenomen.

Voor wat betreft de insluiting overweegt de commissie als volgt. De beslissing om klager in te sluiten (separeren) is blijkens de mondelinge toelichting gebaseerd op artikel 8:11 Wvvgz. Op

grond van dit artikel kan de zorgverantwoordelijke beslissen tot het verlenen van verplichte zorg waar de zorgmachtiging niet in voorziet, voor zover dit tijdelijk ter afwijking van een noodsituatie noodzakelijk is, gelet op (a) ernstig nadeel, (b) de veiligheid binnen de accommodatie, (c) de bescherming van rechten en vrijheden van anderen, of (d) de voorkoming van strafbare feiten.

Verweerster heeft erkend dat zij een verkeerde aangezingsformulier hanteerde bij de mededeling aan klager. Zij heeft namelijk ten onrechte de insluiting opgenomen in de uitvoeringsbeslissing van 6 maart 2020 terwijl de tijdelijk zorg werd verleend in het kader van een noodsituatie. Naar het oordeel van de commissie heeft verweerster echter gemotiveerd uiteengezet dat direct voorafgaand aan de insluiting sprake was van aanhoudend verbaal agressief en dreigend gedrag op grond waarvan onverwijld ingrijpen middels het verlenen van tijdelijke verplichte zorg noodzakelijk was en dat zij daarbij is gebleven binnen de eisen die proportionaliteit, subsidiariteit aan haar handelen stellen. Het enkele feit dat verweerster een verkeerd formulier hanteerde kan in dit geval, zo oordeelt de commissie, niet leiden tot een gegrondverklaring van dit klachtonderdeel. Daarbij speelt ook mee dat verweerster in overeenstemming met artikel 8:12 Wvvgz een verzoek voor een nieuwe zorgmachtiging heeft ingediend waaruit voor de commissie voldoende blijkt dat verweerster bij het verlenen van tijdelijke verplichte zorg, ondanks het verkeerde formulier, vervolgens de daarop van toepassing zijnde procedures heeft gevolgd. De commissie acht het daarom niet aannemelijk dat klager hierdoor in enig opzicht is benadeeld.

Tot slot heeft klager aangevoerd dat in de uitvoeringsbeslissing de opnemingsbeslissing in de accommodatie niet is opgenomen en dat aldus de opnemingsbeslissing niet is gemotiveerd. De klacht moet om die reden gegrond worden verklaard, aldus klager. De commissie volgt dit standpunt niet. Door verweerster wordt terecht gewezen op de brief van 6 maart 2020 waarin de geneesheer-directeur aan klager mededeelt dat besloten is tot het intrekken van de beslissing van 6 februari 2020 tot het verlenen van een tijdelijke onderbreking van de verplichte zorg. Daarbij is klager gewezen op de mogelijkheid met bijstand van de patientenvertrouwenspersoon een klacht in te dienen bij de Klachtencommissie. De commissie ziet niet in waarom de zorgverantwoordelijke dat nog eens moet motiveren. De klacht op dit punt is daarom ongegrond.

Schadevergoeding

Op grond van artikel 10:11 Wvvgz kan klager de commissie verzoeken een schadevergoeding toe te kennen. De schadevergoeding wordt naar billijkheid vastgesteld.

Aangezien de klachten ongegrond zijn verklaard en klager als gevolg van de door de commissie vastgestelde vormfout(en) geen aantoonbare schade heeft geleden is naar het oordeel van de commissie geen aanleiding voor toekenning van een vergoeding van de gestelde schade. Het verzoek wordt daarom afgewezen.

Ten overvloede voegt de commissie hieraan toe dat als naast een klacht ook een verzoek om schadevergoeding wordt gedaan dat verzoek met de onderbouwing daarvan tijdig moet worden ingediend, zodat de zorgaanbieder voldoende tijd heeft om daarop behoorlijk te kunnen reageren. Dat is een eis van goede procesvoering die ook in een procedure als de onderhavige geldt. In deze zaak is de --uitgebreide-- onderbouwing van het verzoek ingediend op 19 maart 2020, derhalve de dag voor de hoorzitting. Terecht heeft de zorgaanbieder daartegen bezwaar gemaakt. De commissie wijst erop dat te late indiening van een onderbouwing van een verzoek om schadevergoeding tot gevolg kan hebben dat de

commissie daaraan, op gronden als hierboven genoemd, voorbij moet gaan. In dat geval geldt het verzoek als niet onderbouwd, waarvan het gevolg kan zijn dat de commissie het zal afwijzen (zie ook Reglement Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep onder 5.7.3)

4. Beslissing

De Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep regio Rijnmond:

- verklaart de klachten ongegrond;
- wijst het verzoek om schadevergoeding af.

Deze beslissing is gegeven door: prof. mr. dr. M.E. de Meijer, voorzitter, drs. G.J van der Ploeg, psychiater, mr. P.J. Wurzer, algemeen-lid, bijgestaan door mr. M. van Veenendaal, ambtelijk secretaris.

Rotterdam, 20 maart 2020

Prof. mr. dr. M.E. de Meijer,
voorzitter

namens deze,

mr. M. van Veenendaal
secretaris

De schriftelijke uitwerking van deze beslissing is vastgesteld op 7 april 2020.